

NORGES HØYESTERETT

Den 25. mars 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Bull, Kallerud og Falch i

HR-2020-636-U, (sak nr. 20-023439SIV-HRET), sivil sak, anke over sakskostnadsavgjørelse:

Spareskillingsbanken (advokat Kai Knudsen)

mot

Chridan AS
A (advokat Knut Henning Larsen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse. Spørsmålet er blant annet om saken er vunnet av en part som har påstått realitetsavgjørelse, når underinstansavgjørelsen oppheves.
- (2) Spareskillingsbanken fremsatte 14. oktober 2019 begjæring om arrest overfor A, Chridan AS og K1 Eiendom AS. Kristiansand tingrett avsa 15. oktober 2019 kjennelse om arrest uten muntlig forhandling.
- (3) A og Chridan AS krevde etterfølgende muntlig forhandling, jf. tvisteloven § 32-8, og varslet vitneførsel knyttet til et påstått motkrav. Spareskillingsbanken krevde avskjæring av bevis. A og Chridan AS krevde også at Spareskillingsbanken fremla en del skriftlig korrespondanse, som ikke ble etterkommet. A og Chridan AS fremmet deretter krav om bevistilgang.
- (4) Kristiansand tingrett avgjorde bevisspørsmålene i en særskilt kjennelse 26. november 2019, med denne slutningen:
 - «1. Begjæring om bevisavskjæring av vitne nr. 1 til og med nr. 4, og av e-post korrespondanse vedlagt som bilag 1 til prosesskriv av 26.11.2019, tas til følge.
 2. Begjæring om bevistilgang tas ikke til følge.»
- (5) A og Chridan AS anket og påsto at begjæringen om bevisavskjæring ikke skulle tas til følge, og at begjæringen om bevistilgang skulle tas til følge. Det ble også krevd sakskostnader.
- (6) Agder lagmannsrett avsa 10. januar 2020 kjennelse med denne slutningen:

- «1. **Tingrettens kjennelse oppheves.**
- 2. **I sakskostnader for lagmannsretten betaler Spareskillingsbanken til A og Chridan AS 38 400 – trettiåttetusenfirehundre – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelse av kjennelsen.»**

(7) *Spareskillingsbanken* har anket sakskostnadsavgjørelsen til Høyesterett og gjort gjeldende at det er feil når lagmannsretten legger til grunn at motparten har «vunnet saken», jf. tvisteloven § 20-2 første ledd. Motpartene krevde realitetsavgjørelse, men resultatet ble bare at tingrettens kjennelse oppheves. Dessuten er lagmannsrettens avgjørelse basert på nytt faktum som kom til etter tingrettens avgjørelse. Lagmannsretten skulle da ha vurdert hvilken betydning dette får for sakskostnadsavgjørelsen. Det riktige er at partene må bære egne kostnader i lagmannsretten. Alternativt skulle sakskostnadsspørsmålet ha vært utsatt til kjennelsen som avgjør spørsmålet om bevisavskjæring og bevistilgang.

(8) *Spareskillingsbanken* har fremsatt denne påstanden:

- «1. **Sakskostnader tilkjennes ikke for lagmannsretten.**
- 2. **Chridan AS og A dømmes in solidum til å erstatte Spareskillingsbanken sakens kostnader for Høyesterett.»**

(9) *Chridan AS og A* har tatt til motmæle og gjort gjeldende at det var riktig å anvende hovedregelen for sakskostnader. I tingrettens etterfølgende kjennelse 3. februar 2020 fikk ankemotpartene dessuten fullt medhold i realiteten. Innsigelsen mot arrestkravet er ikke bare basert på det transporterte motkravet. Illojalitet fra *Spareskillingsbanken* har vært påberopt gjennom hele saken. Skulle anken føre frem, anføres at ankende parts sakskostnadskrav er langt utover det som er nødvendig.

(10) *A og Chridan AS* har fremsatt denne påstanden:

- «1. **Anken forkastes.**
- 2. **A og Chridan AS tilkjennes sakskostnader for Norges Høyesterett med kr. 11.250 (kr. 9.000 pluss mva).»**

(11) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens lovanvendelse og saksbehandling ved avgjørelsen av sakskostnadene, samt bevisvurderingen så langt den utelukkende gjelder sakskostnadsavgjørelsen, jf. tvisteloven § 20-9 tredje ledd. Det innebærer at utvalget fullt ut kan prøve om en part har vunnet saken etter tvisteloven § 20-2.

(12) Lagmannsretten begrunnet sin avgjørelse av sakskostnadsspørsmålet slik:

«Anken har ført frem, og de ankende parter har i medhold av tvisteloven § 20-2 første og annet ledd, jf. § 20-8 første ledd, krav på dekning av sakskostnader.»

(13) Det er på det rene at *Chridan AS og A* ikke fikk medhold «fullt ut» i lagmannsretten, jf. tvisteloven § 20-2 andre ledd. De hadde krevd realitetsavgjørelse i bevistvisten, mens resultatet ble opphevelse av tingrettens avgjørelse. Spørsmålet er derfor om *Chridan AS og A* fikk medhold «i det vesentlige». I så fall er det riktig at de hadde vunnet saken, jf. § 20-2 første og andre ledd.

- (14) Om dette spørsmålet skriver Schei med flere, *Tvisteloven kommentarutgave*, 2. utgave, side 702:

«Når en avgjørelse blir opphevet, har den ankende part som klar hovedregel vunnet saken i ankeinstansen, jf. Rt. 2003 side 1521 avsnitt 14 og Rt. 2002 side 1537. Forutsetningen er at opphevelsen skjer på et grunnlag som ikke kan oppfattes som subsidiært med hensyn til rettsvirkningene, jf. Rt. 1976 side 1539 og Hov side 670. At den ankende part får medhold i en subsidiær påstand om opphevelse, er ikke til hinder for at han har vunnet saken for ankeinstansen dersom rettsvirkningene er like gunstige, jf. Rt. 2005 side 1507 avsnitt 25.»

- (15) Dette innebærer at *hovedregelen* er at den ankende part har vunnet saken i tilfelle som dette. Men som det fremgår, er det unntak. De knytter seg til situasjoner hvor opphevelsen *reelt sett* ikke gir den ankende part medhold i det vesentlige. I Rt-2003-1521 avsnitt 14 heter det om unntaket:

«Fra denne hovedregel må gjøres enkelte unntak, blant annet når opphevelse av underinstansens avgjørelse bare innebærer at underinstansen må behandle saken påny på det grunnlag som forelå, jf. Rt. 2002 side 1537. Dette er, slik utvalget ser det, nettopp situasjonen i foreliggende sak. Tingretten har ikke gitt uttrykk for noen rettsoppfatning, som er satt til side av lagmannsretten.»

- (16) I Rt-2002-1537 er unntakssituasjonen beskrevet slik på side 1540:

«Dette gjelder blant annet i tilfeller hvor opphevelsen ikke medfører at den nye avgjørelsen skal treffes ut fra et annet vurderingstema enn det lagmannsretten la til grunn ved første gangs behandling, eller på et annet faktisk grunnlag, men bare at lagmannsretten må behandle saken på nytt.»

- (17) Dette innebærer at en ankesak som regel ikke er vunnet dersom underinstansens avgjørelse oppheves på grunn av saksbehandlingsfeil, når det er påstått realitetsavgjørelse.
- (18) I saken her bygget lagmannsretten på at det etter at tingretten traff sin avgjørelse, var tilkommet saken nye faktiske opplysninger og omstendigheter. De nye bevisene viste at det var uriktig å nekte bevisføringen og å avslå bevis tilgangen på det grunnlaget tingretten hadde brukt. Når lagmannsretten unnlot å treffe ny realitetsavgjørelse, var begrunnelsen at også andre bevisavskjæringsalternativer måtte vurderes, noe tingretten ble pålagt å gjøre.
- (19) Dette innebærer at tingretten ikke skulle behandle saken på nytt «på det grunnlag som forelå» ved førstegangsbehandlingen. Lagmannsretten hadde endelig avgjort at bevisavskjæring mv. i tilfelle måtte bygge på et annet grunnlag. Når dette er situasjonen, har Chridan AS og A fått medhold «i det vesentlige».
- (20) Lagmannsrettens anvendelse av tvisteloven § 20-2 første og andre ledd er derfor riktig.
- (21) Spareskillingsbanken har dernest i realiteten gjort gjeldende at lagmannsretten skulle anvendt unntaksregelen i tvisteloven § 20-2 tredje ledd, fordi lagmannsretten bygget avgjørelsen på bevis og omstendigheter som var nye for lagmannsretten.
- (22) Det er som hovedregel ingen saksbehandlingsfeil å unnlate å begrunne hvorfor unntaksregelen i § 20-2 tredje ledd ikke anvendes, jf. Rt-2009-619 avsnitt 14 og HR-2019-962-U avsnitt 14. Men dette stiller seg annerledes dersom det foreligger spesielle omstendigheter i saken som

gjør det nærliggende å vurdere unntaksregelen nærmere, se det påfølgende avsnittet i de nevnte avgjørelsene.

- (23) Etter ankeutvalgets syn forelå slike omstendigheter her, jf. HR-2019-962-U, hvor situasjonen var nokså lik. At lagmannsretten bygger sin avgjørelse på bevis og omstendigheter som var nye for lagmannsretten, tilsier at saken først da ble «bevismessig avklart», jf. § 20-2 tredje ledd bokstav a. Lagmannsretten skulle i den situasjonen tatt uttrykkelig stilling til – og begrunnet – om det forelå «tungtveiende grunner» som ga grunnlag for å anvende regelen.
- (24) Sakskostnadsavgjørelsen i lagmannsrettens kjennelse må derfor oppheves.
- (25) Spareskillingsbanken har krevd dekket sakskostnader for Høyesterett.
- (26) For Høyesterett har Spareskillingsbanken krevd realitetsavgjørelse og oppnådd opphevelse. Ankeutvalgets avgjørelse innebærer at lagmannsretten i sin nye behandling må vurdere om unntaksregelen i § 20-2 tredje ledd får anvendelse, fordi det var en saksbehandlingsfeil å la være. I tråd med de nevnte Rt-2003-1521 og Rt-2002-1537 har Spareskillingsbanken da *ikke* fått medhold i det vesentlige. Banken har derfor ikke krav på sakskostnader for Høyesterett etter tvisteloven § 20-2 første og andre ledd.
- (27) Spareskillingsbanken har riktignok fått «medhold av betydning», jf. tvisteloven § 20-3. Men det foreligger ingen «tungtveiende grunner» som tilsier at banken skal tilkjennes sakskostnader etter den bestemmelsen.
- (28) Sakskostnader tilkjennes derfor ikke for Høyesterett.
- (29) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

1. Lagmannsrettens kjennelse, slutningen punkt 2, oppheves.
2. Sakskostnader for Høyesterett tilkjennes ikke.

Knut H. Kallerud
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

Ingvald Falch
(sign.)